

59 טעמי וכללי התורה, ותקן כמה תקנות של דברי סופרים, וביניהן
60 שניות לעריות. ואמר עולא אמר רבי אלעזר בביאור לשון 'ואין'
61 שבכתוב זה, קודם שבא שלמה היתה התורה דומה לכפיפה (לסל)
62 שאין לה אונים כדי לתופסה בהן לשמרה שלא תפול, עד שבא
63 שלמה לגדור את התורה ועשה לה אונים להחזיקה בהן, שמתוך
64 שאסר שניות לעריות יחזיקו באיסורי עריות עצמם ויתרחקו בהם,
65 כדרך שמחזיקים את הסל על ידי האחיזה באזניו.
66 הגמרא מביאה רמז נוסף לאיסור שניות: רבי אושעיא אמר, רמז
67 לאיסור שניות הוא מהקבא, שנאמר (משל ד ד), 'בארץ רשעים אל
68 תבא, ואל תאשר בדרך רעים'. ובכתוב שלאחריו נאמר 'פרעוהו אל
69 תעקר בו, שמה מעליו ועבור'. כלומר, הגדל את איסור עריות
70 המוזכר בכתוב הראשון והוסף עליו, כדי שלא תכשל בעריות
71 עצמם. אמר רב אשי, משל לרמז דאמר רבי אושעיא באיסור שניות,
72 למה תדבר דומה, לאדם שמשמר פתחו ממוזקים, אם הוא עומד
73 ומשמרו לפרס מפחיון כולו משתמר, אבל אם משמרו מבפנים רק
74 מה שנמצא מלפניו משתמר, אך מה שלאחריו אינו משתמר. וכמו
75 כן באיסורי תורה, אסרו חכמים גם דברים שהם מחוץ לאיסור
76 התורה, כדי שישתמר האיסור היטב.
77 דוחה הגמרא משל זה: והא דדימה רב אשי את האיסור לשימור
78 פרס, בדיקתא היא – הם דברים בדויים שאינם אמת, משום דהתם
79 במשמר פרס מבפנים מה שנמצא לפניו מיהא משתמר, אבל הקבא
80 בעריות, אי לא גזירת שניות יכשל האדם בעריות ממש ופגע
81 בערוה גופה.
82 הגמרא מביאה מקור נוסף לאיסור שניות: רב כהנא אמר, איסור
83 שניות נלמד מהקבא, שנאמר בפרשת עריות (ויקרא יח ל) 'ושמרתם את
84 משמרתיה, ומשמעות הכתוב היא שיעשו חכמים משמרת
85 למשמרתיה.
86 מקשה הגמרא: אמר ליה אביי לרב יוסף, הא דרשת רב כהנא
87 מדאורייתא היא, והרי איסור שניות אינו אלא מדברי סופרים.
88 מתרצת הגמרא: אכן עצם האיסור הוא מדאורייתא, אלא שאינו
89 מפורש בתורה, ופירשו רבנן את פרטיו. מקשה הגמרא: הלא את
90 כל התורה נמי פירשו רבנן, ומדוע דווקא איסור שניות נחשב
91 לאיסור מדברי סופרים. מתרצת הגמרא: אלא ודאי איסור מדרבנן
92 הוא, וקרא של 'ושמרתם את משמרתיה' אינו אלא אפקמקבא
93 בעקבא, שהסמיכו חכמים את תקנתם על הרמז שבכתוב זה.
94 הברייתא שלפנינו מפרטת מי הם השניות שנאסרו: הנו רבנן, מה
95 הם הנשים השניות שאסרו חכמים, אם אמו וציור אן, ואם אביו
96 וציור בן, ואשת אביו וציור דן, ואשת אחי האב מן האב לאחור
97 אמו לאחור שמת בעלה וציור דן, ואשת אחי האב מן האב לאחור
98 שמת בעלה וציור הן, ואשת אחי האב מן האב לאחור שמת בעלה
99 וציור ון, וכלת בנו – אשה הנשואה לבן בנו ומת בעלה וציור זן,
100 וכלת בתו – הנשואה לבן בתו ומת בעלה וציור חן, ואולם מותר
101 אדם באשת חמיו (שאינה אם אשתו) לאחור שמת חמיו (וציור טן).
102 וכן מותר אדם באשת בנו חורגו ו-בן אשתו (וציור ין, ואולם אסור
103 הוא כבת בנו חורגו. ובנו חורגו מותר באשתו השניה של בעל אמו
104 לאחור שמת או שגירשה, וכן מותר הבן החורג בבתו של אביו
105 החורג (וציור יאן). ונמצא שאשת בנו חורגו ו-אשת בן אשתו אומרת
106 לו, אני מותרת לך, ואף על פי כן בתי מבנה החורג אסורה לך.
107 הגמרא מקשה על הברייתא המונה את בת חורגו בכלל גזירת
108 שניות: הלא בת חורגו שהיא בת בן אשתו מדאורייתא היא אסורה
109 עליו, דקתיב (ויקרא יח יז) 'ערות אשה ובתה לא תגלה, את בת בנה
110 ואת בת בתה לא תקח'. מתרצת הגמרא: משום דקבעו ו-שרוצהו
111 הברייתא למיתני בסיפא שאשת חורגו ו-כלת אשתו אומרת לו,
112 אני מותרת לך ובתי אסורה לך משום שהיא בת בן אשתך, ואף על
113 גב דבתי אסורה לך מדאורייתא מכל מקום פירידי לא גזיר ביה רבנן
114 לאסור אותי עליך, לכן תנא רישא נמי שבת חורגו אסורה אפילו
115 שאינה בכלל גזירת שניות.
116 מקשה הגמרא: אי הכי מדוע לא הביאה הברייתא חידוש זה גם

1 מפרשת הגמרא את מחלוקתם: כאלמנה מן הנשואין כולו עלמא לא
2 פליגי דלא פתרה ביאה זו את צרתה ואותה עצמה מחליצה, דהרי
3 יש בה עשה ושאינה בתולה ולא תעשה ואין עשה של יבום ודחה
4 לא תעשה ועשה אלו, ויבום שאסור מן התורה אינו קונה בה לפטור
5 מחליצה. כי פליגי רבי יוחנן ורבי אלעזר, כאלמנה מן הארוסין,
6 שאין בה אלא איסור לאו. מאן דאמר ביאת כהן גדול בה פותרת
7 מחליצה, סובר דאתי עשה של יבום ודחי את לא תעשה של
8 אלמנה לכהן גדול, והיא מותרת ביבום מן התורה. ומאן דאמר
9 ביאת כהן גדול בה אינה פותרת מחליצה סובר דלא אתי עשה של
10 יבום ודחי את הלא תעשה של אלמנה לכהן גדול, מכיון דאפשר לו
11 בפליצה, וכל שאפשר לקיים את העשה מבלי לעבור על הלאו אין
12 הלאו נדחה מפני העשה.
13 הגמרא מקשה על הסובר שביאת כהן גדול באלמנה אינה פותרת
14 מחליצה: מיתבי, הלא שינוי בברייתא לעיל בחייבי לאוין ואם
15 בעליו קנו, הרי שמן התורה יבומה יבום ואם כן ודאי שנפטרו
16 מחליצה. מסיקה הגמרא: אכן תיובתא היא על הסובר שאינה
17 פותרת.
18 שואלת הגמרא: למה התינו נמי תיובתא – האם יש מכאן קושיא
19 גם על מה דאמר ריש לקיש שכל מקום שאפשר לקיים את שניהם
20 אין הלאו נדחה מפני העשה. שהרי לדבריו אין לעשה של יבום
21 לדחות לא תעשה, לפי שאפשר לקיים את המצוה בחליצה, ואילו
22 מהברייתא האמורה מוכח שמן התורה חייבי לאוין מתייבמות.
23 משיבה הגמרא: אמר לך ריש לקיש, כי אמרנא אנא ו-מה שאמרתין
24 שכל מקום שאפשר לקיים את שניהם אין הלאו נדחה, אין זה אלא
25 הקבא דמקמי (שיכולה להתקיים) המצוה בשלמותה מבלי
26 לעבור על הלאו. אבל הקבא ביבום, עיקר מצות יבום אינה יכולה
27 להתקיים אלא על ידי ביאה, ואף שאפשר להפטר אף על ידי
28 חליצה מכל מקום חליצה במקום יבום לאו מצוה היא.
29 הגמרא דנה באיסור 'שניות' המובא במשנתנו, ומביאה רמז
30 לאיסור זה מן התורה: אמר רבא, רמז לאיסור שניות מן התורה
31 מנין, שנאמר בפרשת עריות (ויקרא יח כז) 'כי את כל התועבת האל
32 עשו אנשי הארץ, ומאחר שפירושה של תיבת 'האל' הוא
33 שהתועבות האלו קשות כמבואר בסמוך, מכלל דאיבא תועבות
34 אחרות שהם רבות – שאינן חמורות כאותן המוזכרות בפרשה.
35 ומאי ניקה ורבות' אלו, אלו הן שניות לעריות. שואלת הגמרא:
36 ומאי משמע ד'האל' לישנא דקשה הוא. משיבה הגמרא: ממזדקתיב
37 על מלך בבל שבא על ירושלים (ויקרא יח יג) 'ואת אילי הארץ לקח,
38 שהם השרים והחוקים שבבני הארץ.
39 שואלת הגמרא: למה ו-האם נאמר דרבא פליגא על מה דאמר
40 רבי לוי. דהרי אמר רבי לוי, קשה עונשין של מדות – עונש של מוכר
41 שהטעה את הלקוחות במשקלות שאינן מתוקנים, יותר מעונשין
42 של הנכשל בעריות. משום שזה (עריות) נאמר בהן לשון 'אל', וזה
43 (מדות) נאמר בהן (דברים כה טז) 'כי תועבת ה' אלהיך כל עשה
44 אלה, ואלה' הוא לשון קשה יותר מלשון 'אל'. הרי שאיל, אינו
45 לשון קשה, ולא כדברי רבא. מתרצת הגמרא: גם לשון 'אל' היא
46 לשון קשה, ואולם לשון 'אלה' קשה יותר מאל.
47 מקשה הגמרא על דברי רבי לוי: הלא גבי עריות נמי הא קתיב
48 (ויקרא יח כט) 'מכל התועבת האלה, ואם כן מנין שעונש מדות חמור
49 יותר מהן. מתרצת הגמרא: הווא 'אלה' שנאמר בעריות לא נכתב
50 כדי להחמיר בעונשן, אלא בא למעוטי מדות מעונש פרת, שדווקא
51 עריות האלה בכרת, אבל העובר על מידות אינו בכרת. שואלת
52 הגמרא: אלא מאי חומריהו של מידות מעריות. משיבה הגמרא:
53 הני עריות אפשר לחזור עליהן בתשובה, אבל הני מידות לא אפשר
54 לחזור עליהן בתשובה, מכיון שגול מן הרבים ואינו יודע למי
55 להשיב.
56 הגמרא מביאה מקור נוסף לאיסור שניות מן הכתובים: רב הונא
57 אמר, מקור איסור שניות הוא מהקבא, שנאמר על שלמה (קהלת יב ט)
58 'עוד למד דעת את העם, ואין וחקר תקן משלים הרבה, שלימד את

- 8 וכאשר פרשת "החודש" חלה בפרשת תזריע⁶⁵ –
 9 הדבר מדגיש ומזכיר שהם (בפנימיות) ענין אחד;
 10 ולעתיד לבוא יהיה זה בגלוי, כאשר יקויים היעוד⁶⁶
 11 "איש ואיש יולד בה": שיהיה "איש מזריע תחלה" –
 12 המעלה שישנה ב"החודש" שבא מלמעלה (נס); וביחד
 13 עם זה יהיה "ואיש יולד בה", "יולדת זכר" – המעלה
 14 שישנה ב"תזריע" (טבע) – אתערותא דלתתא.

(משיחות ש"פ תזריע תשכ"ה,
 מאמרי ד"ה החודש תשל"א תשל"ג)

יב.

איש ואיש יולד בה

- 1 על פי כל האמור, יובן גם הקשר בין פרשת
 2 "החודש" ופרשת תזריע:
 3 החילוק בין "החודש" ו"תזריע" הוא כעין החילוק
 4 בין נס וטבע: "החודש" שמורה על גילוי מלמעלה (כנ"ל)
 5 סעיף א'), הוא למעלה מנבראים⁶³ – כמו ענין ה"נס";
 6 ואילו "תזריע" המורה על עבודת המטה (כנ"ל שם),
 7 קשור עם מציאות האדם⁶³ – על-דרך ענין ה"טבע"⁶⁴.

– כי בפ' תזריע, שבה מודגשת מעלת העבודה (אתעדל"ת), נרגש
 שהענין ד"יולדת זכר" הוא (לא מצד האיש – הקב"ה (עילאה גבר) –
 כ"א) מצד האשה, כנס"י.
 (64) ולהעיר מלקו"ת ויקרא (ב, ריש ע"ד) שדוקא ע"י עבודה מלמטה
 נמשך בחי' "כי לא אדם הוא", ונת' בארוכה (לקמן ע' 358 ואילך) שזהו
 טעם הפנימי (למ"ש שם לפניו) שדוקא ע"י אתעדל"ת "יהי דבר
 המתקיים", כי ע"י מגיעים לבחי' "אני ה' לא שנית" – ע"ד שנת"ל
 (הערה 47 ובשוה"ג הב') שדוקא בהנהגת הטבע ישנו הענין ד"אני ה' לא
 שנית".
 (65) ולהעיר שכרוב השנים קורין פ' החודש עוד בחודש אדר –
 שנקודתו, פורים, שענינו "קיימו מה שקבלו כבר" (שבת פח, א),
 אתעדל"ת, דוגמת "אשה מזרעת תחלה" (תו"א מג"א צט, ג).
 (66) תהלים פז, ה. תו"א סד"ה רני ושמי (הב') וביאורו (בסופו).

(63) עפ"י יש לבאר בדרך רמז המשך הענינים ברד"ה החודש תרס"ו
 – שלאחרי שמביא דברי העקידה ע"ד ב' ההנהגות כו' ממשך "ולהבין
 בתוס' ביאור.. למה צריכים עבודה בכח עצמו דוקא ומהו המעלה בזה
 כו"
 – דלכאורה דורש ביאור: הרי מבואר בכו"כ דרושים המעלות
 בעבודה בכח עצמו, שדוקא היא בת קיימא (כנ"ל בתחילת השיחה)
 ועוד? –
 אלא שבדרוש "החודש גו", שבו מודגשת מעלת ענין הנס הבא
 מלמעלה (אתעדל"ע), יש מקום לשאלה זו.
 ובוה ימתק מה שבלקו"ת ריש פרשתנו מסיק דפירוש הפילוסופים
 באשה מזרעת תחלה יולדת זכר – ש"טפת זכר באה באחרונה ועילאה
 גבר" – "באמת הוא דוחק"
 [אף שפשוט שגם פירוש זה יש לו מקום מכיון שהובא ע"י גדולי
 ישראל (כמשנ"ת בארוכה – לקו"ש ח"ב ע' 70 ואילך)]

המשך ביאור למ' יבמות ליום שני עמ' א

- 22 שלא היא בלבד אסורה, אלא אף אם אמו וכן הלאה אסורות
 23 עד סוף כל הדורות. שכן בכל אלו יש בדורותיהן ערוה דאורייתא,
 24 כגון אם אמו, שאף שהיא עצמה אינה אסורה מהתורה מכל מקום
 25 בתה שהיא אמו אסורה מן התורה, ועל כן גזרו בהן עד סוף כל
 26 הדורות. מה שאין כן בארבע האחרות, כגון אשת אחי אביו מהאם
 27 שאין בו שמעליה או תחתיה איסור דאורייתא, ועל כן לא גזרו
 28 אלא בה, ולא בדורות המרוחקים יותר.
 29 הגמרא מביאה סימן על דברי זעירי: **אָמַר רַבּ נְחֶמְדָּן פַּר יִצְחָק,**
 30 **וְסִימְנִיה, דְּעִילָא דְרַב –** זעירי הוסיף דור אחד על דברי רב, שרב
 31 מנה בשניות שיש להן הפסק את אשת דודו מצד אביו ומצד אמו,
 32 וזעירי הוסיף עליהן את אשת סבו מצד אמו.
 33 שואלת הגמרא: **וְרַב מַאי מַעְמָא לֹא חָשִׁיב לִיה אֵת אַבִּי אַמּו.**
 34 משיבה הגמרא: משום שאם נאמר שיש לה הפסק, יש לחוש שמא
 35 מִיִּחְלָפָא לִיה פְּאַשְׁתָּא אַבִּי אַבִּי שְׂאִין לַהּ הַפְּסַק, ויאמרו גם עליה
 36 שיש לה הפסק. וְאוּלַם וְעִירֵי אִינוּ חוֹשֵׁשׁ שְׂמֵא יִחְלִיפוּ בִּינֵיהוּ, משום
 37 דְּלִהְתָּם – [למשפחת אביו] אדם שְׂכִיחַ וְאָוִיל – [רגיל ללכת], אבל
 38 לְהִכָּא – [למשפחת אמו] לֹא שְׂכִיחַ וְאָוִיל, ועל כן הוא יודע
 39 שבמשפחת אביו יש יותר קורבה ממשפחת האם, ועל כן לא יחליף
 40 בין אשת אביו לבין אשת אביו אמו.
 41 הגמרא חזרת לדברי רב. מקשה הגמרא: איך מנה רב את פְּלִתוּ
 42 בין השניות,

- 1 בדין הקודם, שאֲשֶׁת חֲמִיו נְמִי תִימָא – [תאמר] לו, אֲנִי מוֹתֶרֶת לְךָ
 2 וּכְתִי אֶסוּרָה לְךָ, כִּיּוֹן דְּהָיָא בֵּת חֲמִיו שְׂהִיא אֲחוּת אֲשֶׁתוּ וְצִיּוּר יִב,]
 3 כשם שאמרה כן הברייתא לגבי אשת חורגו. מתרצת הגמרא: הָא
 4 – [אשת חורגו] פְּסִיקָא לִיה – דבר מוחלט הוא שבתה אסורה לו
 5 משום שהיא בת בן אשתו, אבל הָא – [אשת חמיו] לֹא פְּסִיקָא לִיה
 6 – אינו דבר מוחלט שבתה אסורה עליו משום אחות אשתו, שכן
 7 איסור זה אינו נוהג אלא בחייו אשתו, אבל לאחר מיתתה אחותה
 8 מותרת לו.
 9 רב מחלק בין שני מיני 'שניות' שנשנו בברייתא: **אָמַר רַב, אֲרַפֵּעַ**
 10 **נְשִׁים מִתּוֹךְ שְׂמוּנַה שְׂנִיּוֹת אִלוּ יֵשׁ לְהֵן הַפְּסַק, שַׂרְק הֵן אֶסוּרוֹת,**
 11 אבל אלו שרחוקות מהן דור אחד מותרות. וְנִקְיָט – [ואחוז] רַב בְּיָדֵיהּ
 12 לַפְּרֵשׁ רַק תֵּלֵת – [שלש] מהן, ואלו הן. **אֲשֶׁת אַחִי הָאֵם מִן הָאָב,**
 13 שַׂרְק הִיא אֶסוּרָה, אבל אשתו של האח מהאב של אביו אמו
 14 מותרת [ציור יג]. וכן **אֲשֶׁת אַחִי הָאָב מִן הָאֵם,** שַׂרְק הִיא אֶסוּרָה,
 15 אבל אשתו של האח מהאם של אביו אביו מותרת [ציור יד]. וכן
 16 איסור פְּלִתוּ יֵשׁ לוֹ הַפְּסַק. ולהלן יבואר שכונות רב היא לבלת בתו,
 17 שַׂרְק הִיא אֶסוּרָה וְלֹא כֵלֵת בֵּת בְּתוּ. וְעִירֵי מוֹסִיף, שאף אֲשֶׁת אַבִּי
 18 אָמּוּ יֵשׁ לַהּ הַפְּסַק, שַׂרְק הִיא אֶסוּרָה, אבל אשת סב אמו מותרת
 19 [ציור טו], משום שאין בכל דורות אלו איסור דאורייתא שבא
 20 מחמת אישות אביו. אבל ארבע השניות האחרות, אף אלו
 21 שמעליהן או תחתיהן אסורות עד סוף כל הדורות. וכגון אם אמו,

בימות דף כא עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שני) קצט

1 דוּרְיָ [ו-דודים] קְרִי לְהוּ. ואם כן יש להסתפק באשת אחי האם מן
 2 האם מֵאִי דינה. האם אף אח זה קרוי דוד ויש לאסור את אשתו,
 3 או שלא גזרו באשת דודו אלא אם כן יש בו צד אב.
 4 הגמרא פושטת ספק זה: תָּא שְׁמַע, דְּכִי אֶתָּא רַב יְהוּדָה בַר שִׁילָא
 5 אָמַר, אֲמַרִי כְּמַעְרְבָא כָּלל באיסור שניות, כָּל שְׁבַנְקָבָה עֲרֻהָ – כל
 6 קורבה שנאסרת בנקבה משום ערוה, כְּכֹרֵךְ שֶׁהוּא באותה דרגת
 7 קורבה נִזְרָוּ עַל אֶשְׁתּוֹ מִשּׁוּם שְׁנִינָה. וְאָמַר רַבָּא לְהַקְשׁוֹת עַל כָּלל זֶה,
 8 וְכִי כָּלְלָא הוּא, וְהִרִי הַמּוֹתוֹ עֲלֵיו אִסוּרָה עֲלֵיו בְּאִיסוּר עֲרֻהָ מִן הַתּוֹרָה,
 9 וּמְכַל מְקוֹם אֶשְׁתּוֹ חָמִי מוֹתְרָתָּה. ולפי הכלל האמור מן הראוי
 10 שתיאסר משום שניה, שהרי חמיו וחמותו שוים בדרגת קרבתם,
 11 וכשם שהמותו אסורה מן התורה כמו כן יש לגזור על אשת חמיו.
 12 עוד הקשה רבא: הרי בת המותו שהיא אחות אשתו אסורה עליו
 13 באיסור עֲרֻהָ, ואילו אֶשְׁתּוֹ כֵּן חָמִי מוֹתְרָתָּה, ואפילו שהוא שוה
 14 בדרגת קרבתו לבת חמותו אין אשתו נאסרת. וכן בת חמיו שהיא
 15 אחות אשתו אסורה עליו באיסור עֲרֻהָ, ואילו אֶשְׁתּוֹ כֵּן חָמִי
 16 מוֹתְרָתָּה. וכן חוֹרְגָתוֹ – בת אשתו מבעלה הקודם שהיא עֲרֻהָ, ואילו
 17 אֶשְׁתּוֹ בְּנוֹ חוֹרְגָתוֹ מוֹתְרָתָּה. וכן בת חוֹרְגָתוֹ – בת אשתו שהיא עֲרֻהָ,
 18 ואילו אֶשְׁתּוֹ כֵּן חוֹרְגָתוֹ – אשת בן אשתו מבעלה הקודם מוֹתְרָתָּה.
 19 מסיקה הגמרא את ראייתה: אלא בהכרח לא בא רב יהודה בר
 20 שילא לאסור את כל אלו, ואם כן הָא דְרַב יְהוּדָה בַר שִׁילָא לְאִיתוּנִי
 21 מֵאִי – מה בא לרבות, וכי לֹא לְאִיתוּנִי אֶשְׁתּוֹ אֲחִי הָאֵם מִן הָאֵם מִכַּח
 22 הַכָּלל דְּכָל שְׁבַנְקָבָה עֲרֻהָ כְּכֹרֵךְ נִזְרָוּ עַל אֶשְׁתּוֹ מִשּׁוּם שְׁנִינָה, שהרי
 23 נקבה שהיא אחות אמו מאם אסורה עליו מן התורה, ועל כן גם
 24 על אשת זכר שהוא אחי אמו מהאם גזרו משום שניה.
 25 שואלת הגמרא: מֵאִי שְׁנָא הֵנִי – במה שונים כל אלו שהוכיח מהן
 26 רבא שאפילו שבנקבה הן עריות מכל מקום בזכר אין אשתו
 27 נאסרת משום שניות, וּמֵאִי שְׁנָא הָא – אשת אחי אמו מהאם שהיא
 28 אסורה משום שניות כשם שאחות אמו מהאם אסורה מן התורה.
 29 משיבה הגמרא: הָא – אשת אחי אמו מהאם כְּהָד קִידוּשֵׁין מְקַרְבָּה לָּהּ
 30 – בבעשה קידושין אחד של אחי אמו היא נעשית קרובה [צירוב],
 31 אבל כל הֵנִי, עַד דְּאִיקָא תְּרִי קִידוּשֵׁין לֹא מְקַרְבָּה לְהוּ – אינן נעשות
 32 קרובותיו. וכגון אשת חמיו שהיא נעשית קרובה על ידי
 33 שמתקדשת לחמיו וגם על ידי שקידש הוא את בת חמיו. וכן
 34 באשת בן חמיו וכן חמותו, שאף לאחר שקידש את אשתו אין כל
 35 אלה נעשות קרובותיו עד שיתקדשו לבעליהן.
 36 הגמרא מביאה ספק בדין שניות: שֶׁלַח לִיה רַב מִשְׁרָשֵׁיא מִתּוֹסְפִינָא
 37 לְרַב פְּסִי, וְלִמְדֵנוּ רַבֵּינוּ, אֶשְׁתּוֹ אֲחִי אָבִי הֵאָב מִהָאָב [–אשת דוד
 38 אביו] [צירוב ג], וְאֶחָזֵת אָבִי הֵאָב מִהָאָב [ודות אביו], מִהוּ דִינָן, הָאֵם
 39 הן אסורות משום שניות או לא. מְדַלְמָטָה עֲרֻהָ לְמַעְלָה נְמִי נִזְרָוּ
 40 בֵּיה – האם משום שדור אחד למטה שהוא אשת אחי האב מהאב
 41 ואחות האב מהאב הן עריות מן התורה גזרו חכמים גם על הדור
 42 שלמעלה ממנו, או דְּלָמָא הָא אִתְּפַלְלִי דְּרִתָּא – כיון שהתרחקה
 43 קרבתן בדור אחד לא גזרו בהן חכמים.
 44 פושטת הגמרא: תָּא שְׁמַע, הֲלֵא שְׁנִינָה בְּבִרְיָתָא (לעיל ע"א) מַה הֵן
 45 הַשְּׁנִינּוֹת, וְלֹא כְּהָשִׁיב לְהוּ כְּהִדְיָהוּ [–ביניהן] אשת אחי אבי האב
 46 ואחות אבי האב, ומכאן שהן מותרות. דוחה הגמרא: יתכן שגם הן
 47 אסורות, אלא תָּנָא בְּבִרְיָתָא חֶלֶק מִהָאִסוּרוֹת וְשִׁיר אֵת מִקְצָתָן.
 48 שואלת הגמרא: מֵאִי עוֹד שִׁיר הֵתְנָא בְּכַדִּי שְׁנֵאמַר דְּגַם הָאִי [–את
 49 אלו] שִׁיר, שהרי אין דרך התנא לשייר רק דין אחד בלבד. משיבה
 50 הגמרא: שִׁיר גַּם שְׁנִינּוֹת שְׁנֵנוּ דְּכִי רַבִּי תִּיָּא שִׁיבּוּרָו לְהֵלָן.
 51 הגמרא מביאה את הכרעת אממר בספק זה: אֲמִימַר אֲכִשְׁר
 52 [–התיר] בְּאֶשְׁתּוֹ אֲחִי אָבִי וּבְאֶחָזֵת אָבִי אָבִי. רב הלל מקשה
 53 על אממר: אָמַר לִיה רַב הֵלֵל לְרַב אֲשֵׁי, לְרִדְיִי חֲתָא לִי [–ראיתיו] א
 54 הלכות שְׁנִינּוֹת שְׁנֵנָה מִר בְּרִיה דְּרַבָּנָא, וְכִתְבִּין שְׁתִּקְרִי [–שש
 55 עשרה] שְׁנִינּוֹת לְאִיסוּרָא. מֵאִי לָא [–האם אינן תִּמְנִי [–שמונה]
 56 דְּשִׁנִּינָא בְּמִתְנִיתָא לְעִיל (ע"א), וְעוֹד שִׁיר [–שש] שְׁנֵנוּ דְּכִי רַבִּי תִּיָּא,
 57 וְעוֹד הֵךְ תְּרִיתִי אֶשְׁתּוֹ אֲחִי אָבִי וְאֶחָזֵת אָבִי אָבִי שְׁבִיחִד הָא
 58 מִנִּינִים שְׁתִּקְרִי. הִשְׁבִּו רַב אֲשֵׁי וְלְמַעְמָרְךָ – וכי לדבררך לא קשה
 59 על המנין האמור, והלא שִׁיבְרִי [שבע עשרה] שְׁנִינּוֹת תִּיָּין, דְּהָא
 60 אִיקָא אֶשְׁתּוֹ אֲחִי הָאֵם מִן הָאֵם דְּפִשְׁמִינָן לְעִיל לְאִיסוּרָא. הִשְׁבִּו רַב
 61 הַלְלִי: הָא לֹא קִשְׂיָא,

1 הרי כלתו מִדְּאִוּרְיָתָא הִיא אִסוּרָה, דְּכִתִּיב (ויקרא יח טו) 'עֲרֻת בְּלִתְךָ
 2 לֹא תַנְלָה'. מתרצת הגמרא: אלא אִיקָא בְּלַת כְּנֻ, ועליה אמר רב
 3 שיש לה הפסק.
 4 מקשה הגמרא: וְכִי בְּלַת כְּנֻ יֵשׁ לָהּ הַפֶּסֶק, וְהָא תִּנְיָא, בְּלַתוֹ אִסוּרָה
 5 מן התורה משום עֲרֻהָ, וְכִלַּת כְּנֻ אִסוּרָה מִדְּרַבְנָן באיסור שְׁנִינָה,
 6 ועליה אומרת הברייתא, וְכֵן אֶתָּה אֲמַר בְּכַלַּת כְּנֻ וּבְכַלַּת כְּנֻ כְּנֻ
 7 עַד סוּף כָּל הַדּוֹרוֹת שְׁהִיא אִסוּרָה. מתרצת הגמרא: אִלָּא אִיקָא [–יש
 8 לומר] שדברי רב אמורים בְּכַלַּת כְּנֻ, שִׁמְכִינן שְׁכַלָּה שִׁאִסוּרָה מִן
 9 התורה אינה אלא בקורבת בנו שהיא אשת הבן ולא בקורבת הבת,
 10 ולא גזרו על כלת בתו משום שיש בה צד דאורייתא אלא משום
 11 שניה אחרת, ועל כן לא גזרו אלא בה בלבד, ולא בכללת בת בתו.
 12 הגמרא מביאה את סיבת הגזירה בכלת בתו: דְּאָמַר רַב הִקְרָא, הָא
 13 מִילְתָּא מְבַרְכָא רַבָּה שְׁמִיעַ לִי – דבר זה מאדם חשוב שמעתי, וּמִנּוּ
 14 [–ומי הוא] רַבִּי אָמִי, שְׁאֵמַר לִי לֹא אֲסִרוּ בְּלָה אֶלְלָא מְסִנִּי בְּלָה
 15 אַחֲרָת. מדברי רב אמרית, ומקדים: וְאָמַר לִי בְּלָדְאִי
 16 [–החזיים בכוכבים], מְלַפְנָא הוּיָת – חכם תהיה, וְאָמַרִינָא [–ואמרתין]
 17 בְּלָבִי, אִי נִתְכוּוְנוּ לְכַךְ שְׁבַנְקָא רַבָּה הוּיָנָא, יִכּוּל אֲנִי לְאִסְפְּרָא
 18 [–להסביר] מְדַעְתִּי אֵת דְּבִרֵי רַב אָמִי, אֲבַל אִי נִתְכוּוְנוּ לְכַךְ דְּמִקְרִי
 19 דְּרַבִּי הוּיָנָא [–שאהיה מלמד תינוקות] לֹא אוּכַל לְהַסְבִּירִים
 20 בְּעַצְמִי, אִלָּא אֲשִׁינְיָה מְרַבְּנִי דְּתָּו לְבִי כְּנִישָׁתָא – אשאל לחכמים
 21 הבאים לבית הכנסת. אמנם הִשְׁתָּא סְבַרְתָּה מְדַעְתִּי – יודע אני
 22 לפרש מדעתי, שֵׁלָא אֲסִרוּ בְּלַת כְּנֻ אֶלְלָא מִשּׁוּם הַחֲשַׁשׁ שְׁמָא יִבּוּאוּ
 23 לְהַחֲלִיפָה בְּכַלַּת כְּנֻ שְׁהִיא אִסוּרָה מִשּׁוּם שִׁישׁ בְּבִנּוּ כָּלָה שִׁאִסוּרָה
 24 מִדְּאִוּרְיָתָא, וְהִיא אֶשְׁתּוֹ בְּנֻ, ועל כן גזרו גם על כלתו.
 25 אָמַר לִיה אָבִי לְרַבָּא אֲסַבְרָה [–אסביר] לָךְ דּוּגְמָא לְחֲשַׁשׁ זֶה, כְּנֻ
 26 בְּכַלַּת דְּכִי בַר צִיתָא, שְׁהִיוּ לוֹ גַּם כַּלַּת הַבֵּן וְגַם כַּלַּת הַבַּת, וְאֵם
 27 יִתִּירוּ אֵת כַּלַּת הַבַּת יַחֲלִיפוּ בַּהּ אֵת כַּלַּת הַבֵּן וְיִתִּירוּ גַּם אוֹתָהּ. וְרַב
 28 פְּסָא אָמַר, כְּנֻ בְּכַלַּת דְּכִי רַב פְּסָא בַר אָבָא, שְׁהִיוּ לוֹ כַּלַּת הַבֵּן
 29 וְכַלַּת הַבַּת, רַב אֲשִׁי אָמַר, כְּנֻ בְּכַלַּת דְּכִי מְרִי בַר אִיֶּסֶק, שְׁהִיוּ לוֹ
 30 כַּלַּת הַבֵּן וְכַלַּת הַבַּת.
 31 הגמרא מסתפקת בזירת אשת אחי האם: מן התורה אשת אחי
 32 אביו מן האב אסורה, ואשת אחי האב מן האם מותרת, אלא שגזרו
 33 עליה חכמים. וכן אשת אחי האם מותרת מן התורה, בין אחיה
 34 מהאם ובין אחיה מהאב, אלא שעל אשת אחי האם מהאב גזרו
 35 חכמים. מסתפקת הגמרא: אִיבְעִיָא לְהוּ, אֶשְׁתּוֹ אֲחִי הָאֵם מִן הָאֵם
 36 מִהוּ דִינָה [צירוב א]. האם דווקא בְּאֶשְׁתּוֹ אֲחִי הָאָב מִן הָאֵם וְאֶשְׁתּוֹ אֲחִי
 37 הָאֵם מִן הָאָב דְּאִיקָא בְּהוּ צַד אָב הוּא הַנְּזָרָוּ רַבְּנָן, שִׁמְשׁוּם
 38 הַשְּׂרָאשׁוּנָה הִיא אֶשְׁתּוֹ אֲחִי אָבִי מִהָאָב וְהַשְּׁנִינָה הִיא אֶשְׁתּוֹ אֲחִי
 39 אָבִי מִהָאָב, יֵשׁ לְחֲשׁוֹשׁ עֲלֵיהֶן שְׁמָא יִבּוּאוּ לְהַחֲלִיפִין בְּאֶשְׁתּוֹ אֲחִי
 40 הָאָב מִן הָאָב שִׁאִסוּרָה מִן הַתּוֹרָה, אֲכַל תִּיָּא דְּלִיבָא צַד אָב כְּגוֹן
 41 אֶשְׁתּוֹ אֲחִי אָבִי מִהָאָב לֹא נִזְרָוּ כְּהוּ רַבְּנָן. אוּ דְּלָמָא לֹא שְׁנָא, וְגוֹרֵוּ
 42 עַל כָּל אֶשְׁתּוֹ אֲחִי אָבִי, בֵּין אֲחִיָּה מִהָאָב וּבֵין אֲחִיָּה מִהָאָב.
 43 רב ספרא תמה על ספק זה: אָמַר רַב סְפָרָא, הֲלֵא אֶשְׁתּוֹ אֲחִי אָבִי
 44 מִהָאָב הִיא גּוֹפָה אִסוּרָה מִשּׁוּם שְׁנִינָה שְׁלָא יִבּוּאוּ לְהַתִּיר אֶת אֶשְׁתּוֹ
 45 אֲחִי אָבִי, וְאֵנָן נִיקוּם וְנִגְזָרָו לְגוּזְרָה זֶה וְנִאִסוּר מִחֲמַתָּה גַּם אֵת
 46 אֶשְׁתּוֹ אֲחִי אָבִי מִהָאָב, וְהֵלָא כָּלָל הוּא בִּידְעִינָן שְׁאִין גּוֹזְרִים גּוֹזִירָה
 47 כְּדִי לְחַזֵּק גּוֹזִירָה אַחֲרָת.
 48 רבא מבאר את סברת הספק: אָמַר רַבָּא, אָמִי בְּכּוּלְהוּ לָא נִזְרָוּ
 49 לְגוּזְרָה נִיגְהוּ – וכי לא מציינו בשניות שיש מהן שגזרו מחמתן על
 50 שניות נוספות. והרי אָמִי שִׁאִסוּרָה מִשּׁוּם עֲרֻהָ, וְאִסוּר מִחֲמַתָּה אֵת
 51 אָם אָמִי באיסור שְׁנִינָה, וְנִזְרָו אֵף עַל אָם אָבִי גּוֹזִירָה מִשּׁוּם אָם אָמִי.
 52 וּמַעְמָא מֵאִי גּוֹזִירָה זֶה, מִשּׁוּם שְׁכּוּלְהוּ – בין אם אמו ובין אם
 53 אביו, דְּכִי אִיקָא רַבְתִּי [–בתא] קְרוּ לִיה, ועל כן אין זו גזירה לגזירה
 54 אלא גזירה אחת היא. וכמו כן מציינו בְּאֶשְׁתּוֹ אָבִי שִׁאִסוּרָה מִשּׁוּם
 55 עֲרֻהָ, וְאֶשְׁתּוֹ אָבִי אִסוּרָה מִשּׁוּם שְׁנִינָה, וְנִזְרָו אֵף עַל אֶשְׁתּוֹ אָבִי
 56 אָמִי מִשּׁוּם אֶשְׁתּוֹ אָבִי אָבִי. וּמַעְמָא מֵאִי גּוֹזִירָה זֶה, מִשּׁוּם שְׁכּוּלְהוּ –
 57 בין זקנו מאמו ובין זקנו מאביו, דְּכִי אָבָא רַבָּה [–סבא] קְרוּ לִיה. וכמו
 58 כן מציינו בְּאֶשְׁתּוֹ אֲחִי הָאָב מִן הָאָב שְׁהִיא עֲרֻהָ, וְאֶשְׁתּוֹ אֲחִי הָאָב מִן
 59 הָאָם אִסוּרָה מִשּׁוּם שְׁנִינָה, וְנִזְרָו גַּם עַל אֶשְׁתּוֹ אֲחִי הָאָם מִן הָאָב מִשּׁוּם
 60 אֶשְׁתּוֹ אֲחִי הָאָב מִן הָאָם. וּמַעְמָא מֵאִי גּוֹזִירָה אֵף עֲלֵיהּ, מִשּׁוּם דְּכּוּלְהוּ
 61 – גם אשת אחי האב מן האם וגם אשת אחי האם מן האב, דְּכִי